

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Касперович, Г.И. Синергетические концепции управления. /Г.И.Касперович – Мн.: Акад. Упр. при Президенте Р. Б., 2005. -258 с.
2. Князева, Е.Н., Курдюмов, С.П. Принципы синергетики/ СПб., 2002.
3. Моисеев, Н. Алгоритмы развития/Н.Моисеев – М.:Наука, 1987. С.63
4. Пригожин, И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой / И. Пригожин, И. Стенгерс – М.: Прогресс, 1986.- 431 с.
5. Пригожин И. Философия нестабильности. Вопросы философии. 1991,№ 6

Квятковський Д. О. – кандидат філософських наук, докторант кафедри філософії та соціології Государственного учреждения «Южно-украинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского».

**ГУМАНІСТИЧНІ ОБРІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
ВІД РЕАЛІЙ ДО ІДЕАЛУ**

Нове суспільство, що формується в Україні ось уже протягом 11 років проголосило загальноприйняті принципи гуманізму, пріоритет прав та свобод, вищу цінність свободи та незалежності. В економіці переважає приватна власність, в національній політиці важливим орієнтиром стало зберігання національного надбання та розвиток культури.

Якщо взяти початок 90-х, то треба відмітити, що в якості основних принципів розвитку суспільства були закріплені та проголошені в якості основних орієнтирів розвитку такі:

– побудова правового суспільства, яке функціонує на основах законності та забезпечує демократичне управління;

– закріплення пріоритету прав людини, гарантій її прав і свобод, поваги до людини, реалізація принципу згідно з яким, людина є головною цілісністю суспільства;

– закріплення багатоманітності форм власності, що включають визнання та захист приватної власності, перехід до ринкової економіки, що є соціально-орієнтованою та гарантує достойний захист і забезпечує достойний рівень життя народу, надає допомогу слабким та менш захищеним верствам і групам.

Однак, проголошення всіх названих основ майбутнього розвитку суспільства жодне з них не стало тим рушійним фактором, що сприяв би змінам свідомості особистості та соціальних груп. З їх точки зору, більшість змін життя суттєво не змінили, а значить перетворень не відбулося. Перетворення в суспільстві не принесли очікуваного результату. Принципи демократизації суспільства, що працюють в більшості європейських країн, не дали такого ж результату в українському суспільстві. Воно не стало схожим на європейське або американське. Виявилося, що українське суспільство зовсім інше за структурою та за специфікою розвитку, а отже, не зможе досконально повторити механізми розвитку таких же демократичних суспільств в інших країнах. В такій ситуації скептицизм та нігілізм формують життєве кредо і ще більше віддаляють людей одне від одного. Крім того, починаються пошуки винного в таких результатах. Молодь звинувачує старше покоління у нав'язуванні старих традицій та стереотипів, а старше покоління – молодь в небажанні навчатися і працювати не тільки заради власної вигоди, але й заради суспільства в цілому, його процвітання. Такі позиції ще більше розбивають суспільство на окремі групи, що зайняті лише власними проблемами, а це в свою чергу, призупиняє розвиток різних галузей суспільства взагалі.

Перехід українського суспільства до демократизації, а звідси у ідеалі і до гуманізації суспільних відносин, на всіх рівнях суспільного життя призвів до змін, що відбулися не просто об'єктивно, а вплинули на життя людей. Старші покоління на власному досвіді пізнали уклад соціального життя, що склався в минулому, його позитивні та негативні риси, співставили реалії минулих років з сучасністю. І все ж таки вони зберігають уявлення та погляди, що породжені ідеологією минулого історичного періоду. Це нерідко звужує горизонти для сприйняття нових ідей та стає на перепоні до адаптації, до нових умов снування. Отже, у ставленні старших поколінь до дійсності дуже скептичне, адже вони оцінюють її з точки зору певних стереотипів життєвого досвіду, що тяжіють над їх свідомістю.

З іншого боку, молоді, що пов'язані з новими технологіями, треба ще багато пояснювати з

минулого розвитку країни. Особливо важливо підтримувати та укріплювати зв'язок часів, та поколінь традиції, початок яким надали лише минулі покоління. В цьому процесі зберігання зв'язку між поколіннями важливими рисами для їх представників необхідно розвивати такі якості, як: гуманізація та толерантність, адже скептичне сприйняття всього нового заважає розвитку, а нігілістичне відношення до традицій породжує повторення помилок минулого.

Kim H.B. – аспірантка кафедри філософії і соціології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського».

СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР ОСВІТЯНСЬКИХ ПРОБЛЕМ

Соціальні зміни, що спостерігаються в наш час, мають величезний вплив на характер освітнянського процесу, норми поведінки освітян, їхні потреби та інтереси. Освітнянські проблеми турбують сьогодні не лише освітян, науковців, дослідників, а стають загально обговорюваними серед представників різних сфер в багатьох країнах світу.

Вчені Поляков М.В. та Савчук В.С. виділяють ряд проблем, з якими зіткнулась українська система вищої освіти. Серед найактуальніших вони виділяють проблему фінансування, умови праці професорсько-викладацького складу, питання змістовної та функціональної насиченості навчальних планів, питання багатоступеневої підготовки фахівців, недостатність застосування новітніх технологій навчання [3]. Проблем фінансування освітнянського процесу на сьогоднішній день є надзвичайно болючою для українських освітян. Належне фінансове забезпечення повинно здійснюватись, перш за все, на державному рівні, а також за допомогою залучення додаткових коштів через надання освітніх послуг. Вище зазначені науковці закликають до диверсифікації джерел фінансових надходжень та пропонують створити «Освітній банк, який би акумулював кошти, повернені за навчання» [3, с.314]. Ідей та пропозицій щодо покращення фінансового становища освіти виникає безліч. Однак, вони стикаються із масою перешкод переважно бюрократичного характеру.

Найбільше відчуває освітнянські негаразди студентство. Стикаючись з такими проблемами, як складність працевлаштування за обраною спеціальністю, труднощі із самореалізацією, матеріальним забезпеченням, молоде покоління відчуває розгубленість та відчуження. Ці відчуття спонукаються ще й засобами масової інформації, які активно поширюють ідею споживацького способу життя. В цьому потужна роль належить рекламі, яка стимулює людей до активного безрозбірного споживання. Реклама такого споживання посилює відчуття невпевненості в собі, оскільки більшість молодих людей не можуть собі дозволити багато з того, що рекламується. Відчуття невпевненості стимулюється ще й суспільною установкою, яка проявляється у зневажливому ставленні до невдах («лузерів»), що нав'язується західним суспільством.

Соціальні перетворення, невизначеність політичної та економічної направленостей ускладнюють соціально-психологічні відносини в освітнянському процесі. Кавалеров А.І., Довгополюк В.О. та Кавалеров А.А. справедливо зазначають: «Затягування перехідного періоду, незавершеність реформування усіх сфер життєдіяльності, відсутність чітко визначених орієнтирів подальшого розвитку, ціннісної парадигми – усе це створює передумови для загострення внутрішніх конфліктів у молоді, невизначеність її соціального статусу, незадоволеність своїм соціальним і матеріальним положенням» [1, с. 107]. Чесність і добросовісність перестають бути пріоритетними чеснотами у досягненні бажаного. Часто професійна діяльність регламентується нечесними, незаконними нормами, що приводить до посилення безвідповідальності, всюдозволеності.

В українців відсутнє усвідомлення того, що лише загальними зусиллями можливо покращити становище освітнянського процесу. Відповідальне виконання кожним своїх обов'язків задля сприяння успішності освітнянського процесу допоможе вивести українську освіту на якісно новий рівень. У свою чергу, освітнянський процес допоможе у значній мірі запобігти незаконним діям, порушенням взаємозв'язків індивідів із суспільством, оскільки він враховує особливості та закономірності суспільного та індивідуального розвитку, а також має планомірний, методичний, поступовий вплив на молоде покоління.

Освітнянський процес розкриває та активізує потенційні можливості індивіда, сприяє його творчій життєдіяльності, орієнтує на індивідуальну та соціальну продуктивність, життєрадісність, доброзичливість тощо.